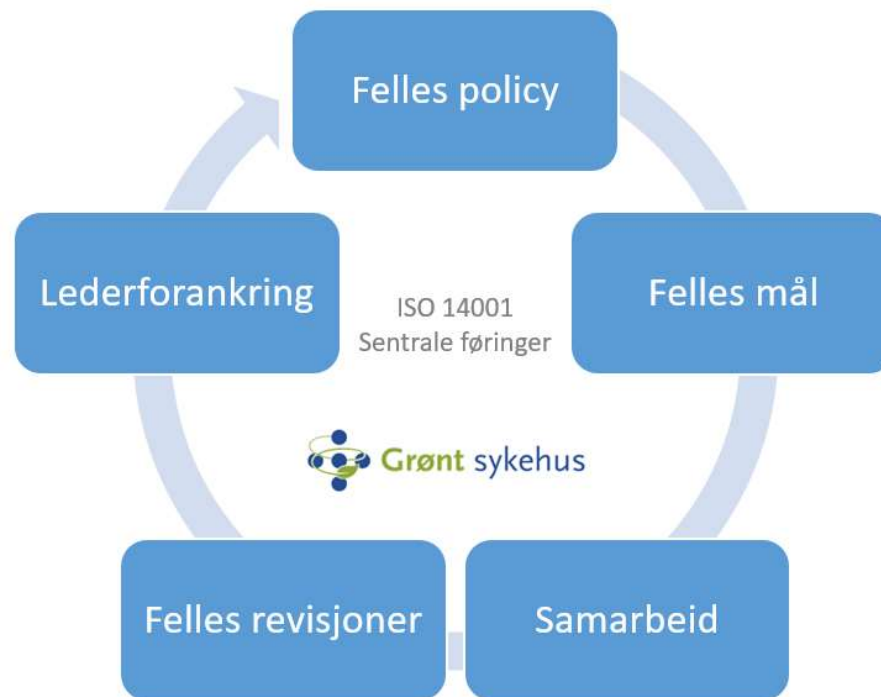

Innlegg om felles overordna mål og indikatorer

Klima og miljøforum 22.mars 2021

Felles indikatorer og mål

9.1.1 organisasjonen skal overvåke, måle, analysere og evaluere miljøprestasjoner

Rammeverk miljø og bærekraft

Vurdering av mål og indikatorer

- 8 målområder
- Hvor mange mål per målområde? Og totalt?
- To kategorier?
  1. Nasjonale mål
  2. Spesialisthelsetjenestens mål

Noen mål finnes allerede i oppdrag fra HOD:

Redusere antibiotika:

- 30 pst. reduksjon i samla forbruk av breispektra antibiotika i 2021 samanlikna med 2012

Auke digitale konsultasjoner:

- Andelen polikliniske konsultasjoner som gjennomføres over video og telefon skal være over 15 %

Nasjonale mål, forslag til tiltak i klimameldingen:

- Bruke offentlige innkjøp for å bidra til at null- og lavutslippsløsninger blir utviklet og tatt i bruk i transportsektoren
- Ta sikte på å innføre krav som sikrer nullutslipp i offentlige kjøp av personbiler og mindre varebiler fra 2022
- Stille krav om tilrettelegging for ladeinfrastruktur i nye bygg og bygg det blir gjort store ombygginger på
- Redusere utslipp av lystgass (gitt til jordbruk, men kan være aktuelt for sykehussektoren også)
- Offentlig sektor stiller klima- og miljøkrav og bruker etablerte ernæringskriterium i innkjøp av mat og måltidstjenester
- Redusere matsvinn i offentlig sektor/ bedre rapportering
- Grøn plattform-samarbeidet er hovedverktøy for å styrke omstillinga til lavutslippssamfunnet

Inspirert av National Health Service England

Delivering a 'Net Zero' National Health Service

To klare mål:

- for the emissions we control directly (the NHS Carbon Footprint), net zero by 2040, with an ambition to reach an 80% reduction by 2028 to 2032 (scope 1 – eget fotavtrykk)
- for the emissions we can influence (our NHS Carbon Footprint Plus), net zero by 2045, with an ambition to reach an 80% reduction by 2036 to 2039. (underleverandører)

Oversatt til norsk:

- Sykehusområdet (direkte utslipp) skal bli klimanøytralt i all sin virksomhet innen 2040, med mål om å nå 80 % reduksjon innen 2028-2032.
  - (hva/hvem er sykehusområdet, er det RHF-ene + de felleseide HF-ene?)
- Underleverandører (indirekte utslipp) til sykehusområdet skal være klimanøytrale innen 2045, med mål om å nå 80 % reduksjon innen 2036-2039.

NHS har delt inn i 8 hovedområder for delmål

1. **Our care** – utvikle verktøy som evaluerer klimautslipp med nye metoder i behandling
2. **Our medicines and supply chain** – Sykehusinnkjøp oppfølging av leverandører
3. **Our transport and travel** – utslippsfrie kjøretøy, el-ambulanser, Pasientreiser, ansattesreiser
4. **Our innovation** – sikre sammenheng mellom utslipp og den «digitale revolusjonen» som vi er vitne til

5. **Our hospitals** – Utvikle Net Zero Carbon Hospital Standard
6. **Our heating and lighting** – energi, elektrisitet og oppvarming, bytte til LED lys
7. **Our adaptation efforts** – «motstandsdyktighet», tilpasning til andre andre program og sasinger
8. **Our values and our governance** – Felles rammeverk, forankring i øverste styrende organ og i ledelse, poengtere også at for å nå målet så har alle medarbeidere et ansvar

Innspill fra Helse Nord

- Reduksjon av antibiotika
- Miljøkrav i anskaffelser på legemidler og kjemikalier (andel)
- Substitusjonsanalyse ved anskaffelser av kjemikalier (andel)
- Økt nasjonal produksjon av legemidler (andel)
- Krav til passivhus standard ved nybygg
- Inkuderingsdugnaden – krav til lærlinger også i byggeprosjekt
- Polikliniske kons. Digitalt (andel)
- Redusere restavfall
- Bruke klimaregnskapet og indikatorer der
- Redusere forbruk av energi på oppvarming

Innspill fra Helse Vest

- Fossilfri virksomhet innen 2030 (alle fossile kilder til energi i egne bygg og fossilt drivstoff for egne kjøretøy skal fases ut innen 2030, Eide og leasede biler, andel el biler, el-ambulanse etc..)
- Andelen polikliniske konsultasjoner som gjennomføres over video og telefon skal være over 15 % (fra OD)
- Reduksjon av antibiotika
- Reduksjon av restavfall med x %
- Legemidler: rapport over legemidler returnert? Narkotikaregnskapet – redusere kassasjon
- Bruke sjekkliste om gjenbruk i nybygg og ombygging
- Noe om gjenbruk av møbler? Samarbeid med andre store aktører om gjenbruk av møbler, felles lager el.l.
- Transport – er det mulig å stille krav om koordinering av utkjøring av varer
- NFN rapporteringen ?

3 GOD
HELSE

3. God helse

Mål: 30 prosent reduksjon i samlet forbruk av bredspektret antibiotika i 2021 sammenliknet med 2012. (NB! Undersøke ny målsetning)

Indikator:
[Helsedirektoratet](#)

Datakilde:
Sykehusapotekene og NPR

Mål: Matforsyning skal kun servere kjøtt og kylling som er produsert i Norge.

Indikator:

Datakilde: Innkjøp?
Matforsyning?

Legenes klimaaksjon
Antall infeksjoner -

Redusere bruk av antibiotika

- OBD 2021:
- Mål 2021
- 30 prosent reduksjon i samlet forbruk av bredspektret antibiotika i 2021 sammenliknet med 2012. 2021 er siste året for *Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten* og målepunkt for planperioden.
- Indikator: [Forbruk av et utvalg bredspektrede antibiotika i sykehus - Helsedirektoratet](#)
- [13-10391-265 Forbruk av bredspektret antibiotika v. 2,0.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD

6. Rent vann og gode sanitærforhold

Mål: Reduksjon av stoffer som er skadelige for ytre miljø

Indikator: Redusere antall stoffer /stoffblandinger med i kriteriegruppe 2 og 3

Datakilde: Eco-online

Mål: Redusere kjemikalier som generer farlig avfall

Indikator: Antall substitusjonsvurderinger

Antall kjemikalier i risikogrupper

Datakilde: Chemical manager (EcoArcive)

Mål: Redusere antall faremerkede kjemikalier i kriteriegruppe

1-4 med 2% årlig

Indikator: Antall faremerkede kjemikalier i kriteriegruppe 1-4

Datakilde: Eco-online

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

6. Rent vann og gode sanitærforhold

Mål: Innen 2023 skal HFet:

Kartlegge biologisk mangfold, økosystemtjenester og fremmede arter på sykehusets eiendom

Utarbeide en verne- og utviklingsplan som legger opp til en god balanse mellom naturverdier og sykehusets sosiale verdier (samme formulering som i utkast til Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter)

Indikator: Er kartlegging gjennomført og verneplanen utarbeidet? Ja eller Nei

Datakilde:

Mål: HFet skal innen 2023 beregne Blågrønn Faktor iht. NS 3845 eller tilsvarende kommunalbestemte metoder for sykehusets eiendom. Blågrønn faktor skal beholdes eller økes, m.m. behov for økt bygningsareal gjør det praktisk umulig. (BGF er også inkludert i utkast til Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter)

Indikator: Er beregningen gjort? Ja eller Nei

Beregnet blågrønn faktor

Datakilde:

Mål: redusere vannforbruk?

Miljøpåvirkning? Varmtvann?

Indikator: m³ vann/ pasientkoeffisient

Datakilde: Vannmålere

6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD

6. Rent vann og gode sanitærforhold

Mål: Økt nasjonal produksjon av legemidler.

Indikator: Prosentandel av nasjonal produksjon i forhold til tiltalt forbruk

Datakilde:

Mål:

Indikator:

Datakilde:

Mål:

Indikator:

Datakilde:

7 RENENERGI
FOR ALLE

7. Ren energi for alle

Mål: Øke andelen av fornybar energi (vind, vann, sol, bølger)

Indikator: Antall kWh fra fornybar energi/totalt antall kWh

Datakilde: EOS

Mål: Redusere CO2-utslipp fra energibruk

CO2-utslipp, redusere med 50% innen 2030, ref 1990-nivå

Indikator: Energibruk kWh, kWh/m², kWh/pasientkoeffisient

Datakilde: Fakturaer energileverandør

Mål: Redusere energibruk Energimerke bygg

Indikator: Alle nye bygg energimerke A

Datakilde: Enova, database fra NVE

7 RENENERGI
FOR ALLE

7. Ren energi for alle

Mål: Miljøvennlig drift av datasenter

Indikator: Bruk av fornybar energi 2020 < bruk av fornybar energi 2021

Datakilde:

Mål: Bruk av sensorstyrte lys i lokaler

Indikator: Antall sensorstyrte lys i egne lokaler per år stilt opp mot hverandre. Alt: Andel sensorsyrte lys vs. andel 'normale' lys per år

Datakilde:

Mål: Redusere klimagassutslippet fra elkraft med 50% ved kjøp av opprinnelsesgarantier

Indikator: Innkjøp av opprinnelsesgarantier for elkraft for ønsket mengde

Datakilde:
Opprinnelsesgaranti sertifikat

7 RENENERGI
FOR ALLE

7. Ren energi for alle

Mål: Redusere klimagassutslippet fra elkraft med 50% ved bruk av gjenvinningskraft

Indikator: Differanse fakturert gjenvinningskraft kWh og nordisk el mix

Datakilde: Dokumentert innkjøpt mengde gjenvinningskraft

Mål: Driftsoptimalisering av energiprosesser før egenproduksjon

Indikator: Redusere energiforbruket

Datakilde: Energi oppfølgingssystem

Mål: Innen 2030 skal gjennomsnittlig utslippsintensitet i HFets stasjonær energibruk være redusert med 50 % sammenlignet med baseline år, og være maksimalt 140 g CO₂ ekv./kwt

Indikator: Utslippsintensitet i stasjonær energibruk

CO₂ ekv/kwt

Datakilde:

7 RENENERGI
FOR ALLE

7. Ren energi for alle

Mål: HFets totale utslipp fra stasjonær energibruk skal være halvert innen 2030

Indikator:

Tonn CO2 ekv. utslipp sammenlignet med baseline år

Tonn CO2 ekv. utslipp/ansatt sammenlignet med baseline år

Datakilde:

Mål: Krav til passivhusstandard ved nybygg.

Indikator: Er passivhusstandard brukt ved nybygg?

Datakilde:

Sykehusinnkjøp - FIL

8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Mål: Kjøp på avtale

Avtaledekning

Indikator: Har ikke gode nok grunnlagsdata. Eksempel: en vare/tjeneste er kjøpt hos avtalepartner, men varen/tjenesten er ikke nødvendigvis en del av avtalen.

Datakilde:

Mål: Følge opp leverandører hvor det har vært stilt miljøkrav

Indikator: Antall leverandører

Datakilde: Sykehusinnkjøp

Mål: Velge kortreiste produkter i matproduksjon

Indikator: Andel kortreiste produkter i mat produksjon

Datakilde:

9. Innovasjon og infrastruktur

Mål: Andelen polikliniske konsultasjoner som gjennomføres over video og telefon skal være over 15 pst.

Indikator:

Datakilde:

Mål: Fleksible bygg (BIM?)

Indikator: Alle bygg er BIM-et

Datakilde: Rapport fra BIM/FDV-verktøy

Mål:

Infrastrukturmodernisering

Indikator: Videreføre arbeidet med STIM – KPI: Status ift fremdriftsplan, Sanering av applikasjoner
KPI: Dagens tall > tall for 2021

Datakilde:

9. Innovasjon og infrastruktur

Mål: Mer bruk av digitale samhandlingsverktøy

Indikator: Bruken av skype og videokonsultasjoner 2020> bruken i 2021

Datakilde:

Mål: Indikator:
Datakilde:

Mål:

Indikator:

Datakilde:

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: Nasjonale mål for avfallsområdet («Fra avfall til ressurs – avfallsstrategi», 06/2013)

Indikator:

Datakilde:

Mål: FN konkret mål om å halvere matsvinn innen 2030 (2015).

Redusere mengden matavfall
Indikator: Mengde matavfall/
prod.koeff.*¹⁾

Datakilde: Tall fra
avfallsleverandører + tall fra
analyseavdelingene i HF`ene

**Mål: Reduksjon av total
avfallsmengde**

Indikator: Total
avfallsmengde/prod.koeff.*¹⁾

Datakilde: Tall fra
avfallsleverandører + tall fra
analyseavdelingene i HF`ene

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: Øke andelen ombruk av møbler/inventar/byggematerialer

Indikator: Verdien av møbler ombrukt/verdien av nye møbler

Datakilde: Verdisetting av ombruk av møbler i HF`ene, eks. gjennom rapport i Loopfront/digital ombruksplattform

Mål: Øke andel avfall til materialgjenvinning

Indikator: Mengde avfall til materialgjenvinning/total mengde avfall

Datakilde: Tall fra avfallsleverandør

Mål: Øke sorteringsgrad av avfall

Indikator: Restavfall/ total avfallsmengde

Datakilde: avfallsleverandør

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: Miljøvennlig avhending av IKT

Indikator: Antall enheter som er avhendet på miljøvennlig vis – satt opp mot hverandre per år

Datakilde: Antall enheter per år

Mål: øke gjenbruk av IKT utstyr

Andel gjenbrukt IKT-utstyr mot destruert/kassert IKT-utstyr: Altså måle andelen IKT-utstyr som blir gjenbrukt mot andelen IKT-utstyr som blir destruert/kassert

Mål: **Redusere kassasjon av legemidler**

Indikator: Økt bruk av endose på sykehuset

Datakilde: Gjennomgå returstatistikk fra ASL postene og forslag om reduksjon av basislagrene av legemidler.

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: Øke sorteringsgrad av avfall

Indikator: Restavfall/ total avfallsmengde

Datakilde: avfallsleverandør

Mål: Øke antall livløpsvurderinger (LCA) (krav i anskaffelser)

Indikator: Andel LCA gjennomført ifm med anskaffelser

Datakilde: Innkjøpssystem

Mål: Øke andel anskaffelser med konkrete miljøkrav

Indikator: Andel anskaffelser hvor det er stilt miljøkrav

Datakilde: Innkjøpssystemet

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: øke bruk av miljøvennlige/miljømerkede produkter

Indikator: antall produkter med miljømerke

Datakilde: innkjøpssystem

Mål: øke andel økologisk mat i kantine og i pasientmat

Indikator: prosent økologiske produkter

Datakilde:

Mål: Innen 2025 skal HFets avfallsmengde være redusert med 20 % sammenlignet med baseline året.

Indikator: Tonn avfall/ansatt/år (eller annen normaliseringsfaktor?)

Datakilde:

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål: Bruke sjekklister om gjenbruk i nybygg og ombygging

Indikator:

Datakilde:

Mål: Antall prosjekt hvor MOP er brukt sett opp i mot antall prosjekt. Antall prosjekt hvor byggrapport er fullt og helt fulgt.

Indikator:

Datakilde:

Mål: Indikator:

Datakilde:

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: Redusere antall kjørte km tjenestereiser (2019)

Indikator: Antall kjørte km tjenestereiser (TT-1094 og TT1097)/antall ansatte (brutto mnd.verk)

Datakilde:
Sykehuspartner/HR system

Mål: Redusere bruk av utvalgte medisinske gasser (lystgass?)

Indikator: Antall kg gass

Datakilde: Innkjøpssystemet i HF`ene

Mål: Øke andelen fossilfrie reiser for ansatte til og fra jobb

Indikator: Drivstoff mengde

Datakilde:

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: Redusere bruk av F-gasser i kjøleanlegg/ VP

Indikator: Innkjøpt mengde F-gasser

Datakilde:

Mål: XX andel nullutslipp kjøretøypark (26 prosen kjøretøy)

Indikator:

Datakilde:

Mål: Redusere klimautslipp fra pasienttransport

Indikator: antall km

Datakilde:

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: Mindre varetransport

Indikator: Øke antall produkter levert fra forsyningscenteret, minst 75%

Datakilde: Antall bestillingslinjer fra forsyningscenteret

Mål: Redusere klimagassutslippet med X % årlig

Indikator: Tonn CO2-ekvivalenter

Datakilde: Klimaregnskap

Mål: HFet skal redusere sine utslipp fra transport med 50 % innen 2030, sammenlignet med baseline året.

(antakelig mer utfordrende for f.eks. Helse Nord – bør vurderes nærmere og nyanseres ift. geografiske forhold)

Indikator: Total tonn CO2 ekv. utslipp fra: Pasienttransport (bil/fly), Tjenestereiser m/bil, Flyreiser, Sykehusets egne kjøretøy

Datakilde: Klimaregnskap

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: HFet skal innen 2024 vurdere risiko for skader til bygg, eiendom, infrastruktur og sykehusdrift knyttet til klimaendring iht. ISO 14091 eller annen metodikk godkjent av RHFet. Aktuelle klimatilpasningstiltak skal kost/nytte vurderes.

Indikator: Er risiko knyttet til klimaendring vurdert? Ja eller Nei.

Er aktuelle tilpasningstiltak kost/nyttevurdert? Ja eller Nei.

Datakilde:

Mål: HFet skal annethvert år beregne sitt Scope 3 fotavtrykk

Indikator: Er det beregnet? Ja eller nei.

Datakilde: Kombinasjon av økonomiske tall og tilgjengelig fysiske data

Mål: HFet skal redusere sine Scope 3 utslipp med 40 % innen 2030 sammenlignet med sitt baseline år

Indikator: Tonn Scope 3 CO₂ ekv. utslipp

Datakilde: Kombinasjon av økonomiske tall og tilgjengelige fysiske data

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: Kreve klimagassregnskap i prosjekter

Indikator: Grønt materialvalg, klimagassregnskap på materialer

Datakilde: Sykehusbygg?

Mål: Kreve fossilfrie byggeplasser

Indikator: Krav til fossilfrie byggeplasser fra 2025, antall fossilfrie

Datakilde:

Mål: Indikator:
Datakilde:

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

13. Stoppe klimaendringene

Mål: Fossilfri innen 2030 (direkte utslipp scope 1) Eide og leasede biler

Andel el-biler

Muligheter og behov for ladestasjoner? Kartlegge behovet for strøm

Bil-deletjenesten

El-ambulanse

Back –up olje

Indikator:

Datakilde:

Mål: Ladestasjon for el-bil i nybygg fra xxx år

Indikator:

Datakilde:

Mål:

Indikator:

Datakilde:

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

17. Samarbeid for å nå målene

Mål: HF delta i etablerte nettverk.

Indikator:

Datakilde:

Mål: samarbeid på tvers i sykehus og med kommuner/lokalt samarbeid.

Indikator:

Datakilde:

Mål: Indikator:
Datakilde:

Videre oppfølging

- Regionale miljøfaggrupper
- Avklaringer med fagnettverk; energinettverk, Grønn kjemi, bygg og eiendom og evt. andre
- Mål og indikatorsett legges frem for SU
- Risikovurdere enkelte mål og indikator
- Noen overordna mål forankres i AD møtet

Forslag

- Ny gjennomgang av mål og indikatorer (invitere alle regioner)
- 6.april kl. 1200-1400
- En time – grupper diskuterer forslag til mål
- I forkant gjøre avsjekk med fagmiljøer.